

MODERN PROBLEMS IN EDUCATION AND THEIR SCIENTIFIC
SOLUTIONS

NAZARIYA VA AMALIYOTNING UYG'UNLASHUVI ORQALI
PEDAGOGIK SALOHIYATNI O'STIRISH

Salomov Fuzuli Jamolovich

Buxoro innovatsiyalar universiteti

II kurs magistranti

Annotatsiya: *Mazkur maqolada pedagogik salohiyatni rivojlantirishda nazariya va amaliyotning uyg'unlashuvining ahamiyati tahlil qilinadi. Nazariy bilimlarning amaliy faoliyatda qo'llanilishi o'qituvchilarning kasbiy ko'nikmalarini takomillashtirishda muhim rol o'ynashi ko'rsatib o'tiladi. Amaliyotga asoslangan yondashuvlar orqali ta'lim jarayonining samaradorligini oshirish yo'llari hamda innovatsion texnologiyalar bilan boyitilgan integratsion yondashuvlarning afzalliklari yoritiladi. Shuningdek, nazariya va amaliyotning uyg'unlashuvi pedagogik salohiyatni mustahkamlashda sinergetik ta'sir ko'rsatishi asoslangan holda bayon etiladi.*

Kalit so'zlar: *nazariya, amaliyot, pedagogik salohiyat, uyg'unlashuv, integratsiya, ta'lim samaradorligi, innovatsion texnologiyalar, kasbiy ko'nikmalar, sinergetik ta'sir*

Pedagogik salohiyatni shakllantirishda nazariya va amaliyot integratsiyasi ta'lim jarayonining samaradorligini oshirishda muhim ahamiyat kasb etadi. Bu yondashuv orqali o'qituvchilarning kasbiy ko'nikmalarini rivojlantirish, ta'lim sifati va samaradorligini ta'minlash, shuningdek, innovatsion pedagogik uslublarni joriy etish imkoniyati paydo bo'ladi. Ta'lim tizimining global o'zgarishlarga moslashuvi va raqobatbardosh mutaxassislarni tayyorlashda nazariya va amaliyotning uyg'unligi muhim rol o'ynaydi.

Pedagogik salohiyat o'qituvchining ta'lim jarayonini muvaffaqiyatli tashkil etish va boshqarish qobiliyatini ifodalaydi. Bunga nazariy bilimlar, amaliy tajriba, metodik ko'nikmalar va shaxsiy sifatlarning uyg'unligi kiradi. Mazkur salohiyatni rivojlantirishda nazariy bilimlar va amaliy tajribani birlashtirish, bu ikki omilni o'zaro uyg'unlashtirishning usul va vositalarini aniqlash muhim ahamiyatga ega.

Nazariya o'qituvchining kasbiy faoliyatiga metodologik asoslarni beradi. U orqali ta'lim jarayoni qanday tashkil etilishi, qanday metod va uslublar qo'llanilishi lozimligi aniqlanadi. Shu bilan birga, nazariya ta'lim jarayonining asosiy tamoyillarini belgilab beradi. Ammo nazariya faqatgina amaliyot bilan uyg'unlashgandagina o'z samarasini ko'rsatadi. Amaliyot esa nazariy bilimlarni real ta'lim jarayonida qo'llash, sinab ko'rish va ularning natijalarini tahlil qilish imkoniyatini taqdim etadi. Shu bois nazariya va amaliyotning birlashuvi pedagogik jarayonning innovatsion va ijodiy yondashuvlarini shakllantiradi[4].

Bugungi kunda ta'lim jarayonida zamonaviy texnologiyalar va interaktiv metodlardan foydalanish muhim ahamiyat kasb etadi. Ushbu uslublarni qo'llashda o'qituvchilarning

MODERN PROBLEMS IN EDUCATION AND THEIR SCIENTIFIC SOLUTIONS

nazariy bilimlari va amaliy tajribasi o'rtasidagi uyg'unlik hal qiluvchi rol o'ynaydi. Masalan, interfaol o'quv dasturlari, multimedia texnologiyalari, masofaviy ta'lim vositalari orqali dars o'tishda nazariy bilimlar o'qituvchiga jarayonni to'g'ri rejalashtirish va texnologik vositalardan foydalanish imkonini beradi. Shu bilan birga, ushbu texnologiyalardan foydalanishdagi amaliy tajriba ularni muvaffaqiyatli qo'llashga yordam beradi.

Pedagogik salohiyatni rivojlantirish jarayonida nazariya va amaliyotning sinergetik ta'siri o'z aksini topadi. Bu jarayonning muvaffaqiyatli amalga oshirilishi uchun o'qituvchi doimiy ravishda o'zining nazariy bilimlarini yangilab borishi, yangi texnologiyalar va yondashuvlarni o'rganishi hamda ularni amaliyotda sinab ko'rish zarur. Amaliyot jarayonida yuzaga keladigan muammolar va ularni hal qilish usullari o'qituvchining kasbiy tajribasini boyitadi va nazariy bilimlarning yangi qirralarini ochadi.

Shuningdek, pedagogik salohiyatni rivojlantirishda aks ettirish metodlari, ya'ni "o'qituvchi o'z faoliyatini tahlil qilishi" muhimdir. Bu orqali o'qituvchi o'z darslari, pedagogik yondashuvlari va ta'lim jarayonidagi natijalarini tahlil qilib, nazariya va amaliyotdagi kamchiliklarni aniqlaydi va ularni bartaraf etish choralari ko'radi. Aks ettirish jarayoni nazariya va amaliyotni uyg'unlashtirish uchun muhim vosita bo'lib xizmat qiladi[2].

Ta'lim jarayonida nazariya va amaliyotning uyg'unlashuvi pedagogik salohiyatni rivojlantirish bilan birga, ta'limning samaradorligini oshiradi. O'quvchilar bilan ishlashda nazariy bilimlarning amaliyotga tatbiq qilinishi o'quvchilarning bilim, ko'nikma va malakalarini shakllantirishga xizmat qiladi. Masalan, amaliy tajribalar orqali o'quvchilarga nazariy bilimlarni tushuntirish samaradorligi oshadi. Shu bilan birga, ta'lim jarayonida yuzaga keladigan turli muammolarni hal qilishda nazariya va amaliyotning uyg'unlashuvi zarur bo'ladi.

Bugungi globallashtirish davrida ta'lim tizimi o'zgarishlarga tez moslashishi lozim. Shu sababli, o'qituvchilarni tayyorlash jarayonida nazariya va amaliyot integratsiyasini kuchaytirish dolzarb vazifa hisoblanadi. Pedagogik oliy ta'lim muassasalarida talabalarga nazariy bilimlar bilan birga amaliy tajriba orttirish imkoniyatlari yaratish bu borada muhim qadam hisoblanadi. Masalan, o'quv amaliyotlari, maktablarda stajirovkalar va boshqa shakllardagi amaliy mashg'ulotlar orqali talabalarga nazariy bilimlarini real ta'lim jarayonida qo'llash imkoniyati taqdim etiladi[3].

Shuningdek, ta'limda innovatsion texnologiyalarni joriy etish jarayonida nazariya va amaliyotning uyg'unlashuvi o'qituvchilarning pedagogik salohiyatini mustahkamlashda asosiy omil hisoblanadi. Masalan, onlayn ta'lim platformalari, raqamli darsliklar va virtual laboratoriyalar orqali nazariy bilimlarni amaliyot bilan uyg'unlashtirish mumkin. Bunda o'qituvchilar ushbu texnologiyalardan foydalanish bo'yicha maxsus o'qituv kurslarida ishtirok etib, o'z malakalarini oshirishi zarur.

MODERN PROBLEMS IN EDUCATION AND THEIR SCIENTIFIC SOLUTIONS

Nazariya va amaliyotning uyg'unlashuvi nafaqat o'qituvchilarning salohiyatini oshiradi, balki ta'limning umuman sifati va samaradorligini yaxshilaydi. Ushbu uyg'unlashuv asosida shakllangan ta'lim tizimi o'quvchilarda mustaqil fikrlash, ijodkorlik va muammolarni hal qilish qobiliyatlarini rivojlantirishga imkon beradi. Shu bilan birga, o'qituvchilarning doimiy ravishda o'z bilim va ko'nikmalarini yangilab borishlari ta'lim jarayonining sifati oshirishda muhim rol o'ynaydi[1].

Xulosa qilib aytganda, pedagogik salohiyatni shakllantirishda nazariya va amaliyotning uyg'unlashuvi ta'lim jarayonining muvaffaqiyatli tashkil etilishi va o'qituvchilarning kasbiy rivojlanishi uchun hal qiluvchi ahamiyatga ega. Bu jarayon o'zaro bog'liq va bir-birini to'ldiruvchi elementlar orqali amalga oshiriladi. Shu bois, o'qituvchilar va pedagogik oliy ta'lim muassasalari ushbu integratsiyani ta'minlash uchun zarur sharoitlarni yaratishi lozim. Faqat shundagina ta'lim sifati va samaradorligi yuqori darajaga ko'tariladi va o'qituvchilarning pedagogik salohiyati to'liq shakllanadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Abdullaeva, M. (2020). Ta'lim va tarbiya jarayonida nazariya va amaliyotning uyg'unlashuvi. Toshkent: Fan nashriyoti.
2. Vygotsky, L. S. (1978). Mind in Society: The Development of Higher Psychological Processes. Cambridge, MA: Harvard University Press.
3. Davlatova, N. (2019). Zamonaviy pedagogik texnologiyalar. Toshkent: Universitet nashriyoti.
4. Shirinov, R. (2018). Innovatsion ta'lim texnologiyalari. Toshkent: Sharq nashriyot

